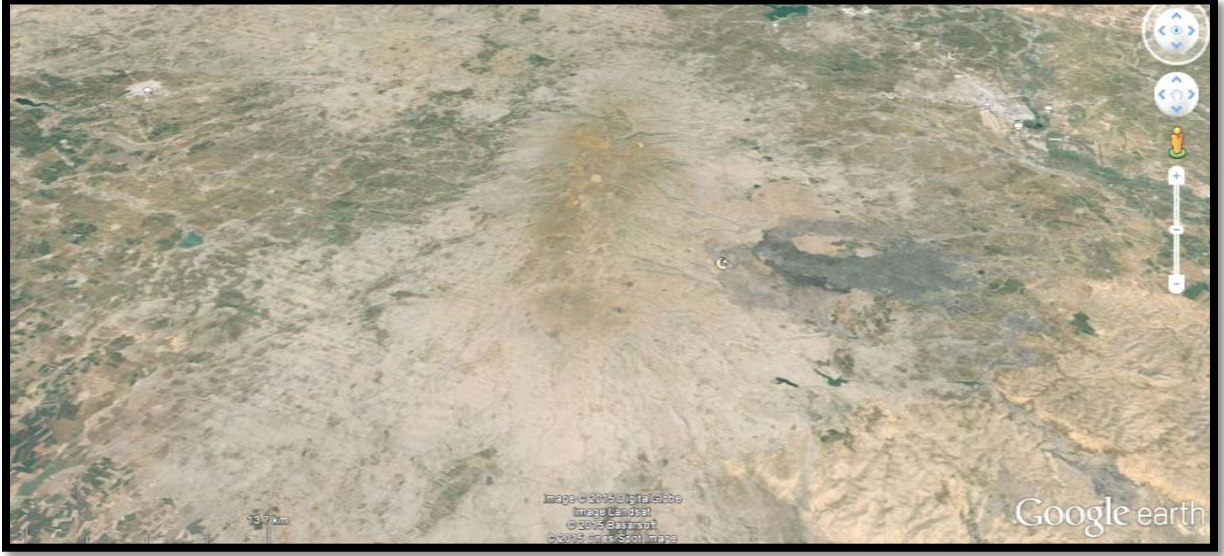

KARACADAĞ

Volkan Türü: Kalkan tipi
Bilinen Son Püskürme: Bilinmiyor
Zirve Yüksekliği: 5.165 m
Enlem: 37.67°K
Boylam: 39.83°D

Karacadağ GD Türkiye'de Suriye sınırının yaklaşık 100 km kuzeyinde 1957 m yükseklikte bir kalkan volkandır. Arap otoktonu olarak bilinen platform üzerinde Geç Miyosen'de penelenen şekilde olan düzlüklerde yarı püskürmesi şeklinde başlayan volkanizma ilk evrelerinde plato şeklinde yayılmış, giderek üst üste yığılarak kalkan şeklini almış ve Karacadağ volkanını şekillendirmiştir. Tarihsel zamanlara kadar faaliyetini çeşitli aralıklarla sürdüren volkanın Küçük eksen 80 km, büyük eksen 120 km olup, çevresel kısımlara doğru eğimi azalmaktadır. Kütle ilk şeklini korumakta olup, çok sayıda merkezden çıkarak belirli yönlerde yayılan lav akımlarından oluşmuştur. Merkezler genellikle kuzey-güney yönlü açılma çatlakları üzerinde yerleşmiştir (Şaroğlu ve Güner, 1981; Şaroğlu ve Yılmaz, 1987).

Bölgede yapılan yaşlandırma çalışmalarına bağlı olarak Karacadağ volkanizmasının Geç Miyosen, Geç Pliyosen ve Kuvaterner dönemlerinde etkin olduğu tespit edilmiştir (Haksal, 1981; Ercan ve diğerleri, 1990; Lustrino ve diğerleri, 2010). Evreler çok sayıda faz içermekte olup, suskunluk dönemlerinde aralarına çökeller de katılmıştır.

Karacadağ volkanizmasının Kuvaterner etkinliği, 1.9 milyon yıl önce başlamış ve günümüzden yaklaşık 100.000 sene öncesine kadar ürünler vermiştir (Haksal, 1981; Ercan ve diğerleri, 1990; Notsu ve diğerleri, 1995; Brigland ve diğerleri, 2007; Westaway ve diğerleri, 2009). Geç Miyosen'de başlayan, zaman zaman duraksayan volkanik faaliyet, söz konusu dönemde giderek merkezileşmeye başlamış, çıkış merkezleri kuzey güney yönünde dizilerek çok sayıda koni ve kraterin üzerinde yer aldığı kalkan yapısı oluşmuştur. Bu dönemin lavları Dicle Nehri'nin taraçaları üzerinde akmış olup, Brigland ve diğerleri (2007) tarafından Ar/Ar yöntemiyle 1.1 milyon yıl olarak yaşlandırılmıştır.

KAYNAKÇA

IAVCEI, 1973-80. Post-Miocene Volcanoes of the World. IAVCEI Data Sheets, Rome: *International Association of Volcanology and Chemistry of the Earth's Interior*.

Pearce, J.A., Bender, J.F., De Long, S.E., Kidd, W.S.F., Low, P.J., Güner, Y., Şaroğlu, F., Yılmaz, Y., Moorbath, S., Mitchell, J.J., 1990. Genesis of collision volcanism in Eastern Anatolia Turkey. *Journal of Volcanology and Geothermal Research* 44, 189–229.